

BÖLCSŐDEI DOLGOZÓK DEMOKRATIKUS SZAKSZERVEZETE

H-1051 Budapest, Nádor u. 32., Levelezési cím: 1244 Budapest Pf.: 766.
Tel/Fax: 06-1/311-0645 E-mail: bddsz@bddsz.hu web: www.bddsz.hu

Iktatószám: 9/2018. IV/5.

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Dr. Gázsó Balázs Úr
helyettes államtitkár részére

ügyintéző: Dr. Mattenheim Gréta

Tárgy: vélemény a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletnek a bölcsődei ellátással összefüggő módosításáról szóló előterjesztéséről

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

A miniszteri rendelet-tervezet 1. §-ában megfogalmazottakkal kapcsolatban - amely fenntartói döntés alapján a 6 fős SNI-s csoportok 3 fővel való megemelését teszi lehetővé + 1 fő kisgyermeknevelő biztosítása mellett - határozottan tiltakozunk!

Indoklás

A bölcsődei speciális csoportban, olyan halmozottan, vagy súlyosan halmozottan sérült gyermekeket látnak el, akiknek komplex fogyatékoságaik vannak. Vezető tünetként, a mozgás jelentős mértékű akadályozottsága vagy hiánya, az értelmi fejlődés jelentős megkésettsége, a verbális kommunikáció nagymértékű akadályozottsága vagy hiánya, és esetenként, kapcsolódó érzékszervi fogyatékoság járul a problémához, és a súlyos autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek is ezekben a csoportokban vannak ellátva. *(Ismereteink szerint jelenleg is van több olyan speciális bölcsődei csoport, ahol a hat gyermekből, igazából egy számít kettőnek szakmailag, a másik öt pedig háromnak, hiszen teljes ellátásra szorulnak. Ezen esetekben már eleve indokolt lenne a plusz 1 fő kisgyermeknevelő biztosítása az ugyan létszám szerint hat, de az ellátási szükséglet alapján 17 gyermeket is kitevő feladatok ellátásnak biztosítására. Ezért belegondolni is rémisztő a további három SNI-s gyermek felvételi lehetőségének biztosításába (+3x2, v. +3x3), a gyermekek, és a szakdolgozók szemszögéből egyaránt.)*

A bölcsődék speciális csoportjaiban meghatározott gyermeklétszámot korábban nem véletlenül határozták meg jogszabályban és a módszertani levélben is (a gyermekek biztonságos ellátása, a feladat végzésének nehézsége, szellemi, fizikai megterhelés miatt, stb.). A tervezett csoportlétszám emelésének lehetősége (legfeljebb +3 fő) 50 %-os emelkedést jelentene! **Az SNI-s csoportban elhelyezett gyermekek épp azért nem integrálhatóak, mert egyedi szükségleteik vannak. A 9 fő pedig már majdnem eléri az integrált csoportokban a jogszabály által előírt 10 főt, ahol csak 2 fő SNI.**

A tervezet ellen szóló további szakmai érveink a gyermekek szemszögéből:

A jelenlegi hat fős csoportok esetében sokszor már az is jelentős nehézséggel jár, ha több autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek van egy speciális csoportban, márpedig ez szinte mindig így van. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek jellemző tünete, hogy nem tudnak jól alkalmazkodni, több esetben kiborítja őket a több gyermek jelenléte, az alapzaj, ami

9 fő esetén még erősebb, jelentősebb lenne. Ilyenkor megváltozik, sok esetben **kezelhetetlen** a magatartásuk, sikítanak, kiabálnak, ami egy láncreakciót tud elindítani ezáltal felbolygatva az egész csoport életét, mindennapjait. Szükség van arra a térre, ami jelenleg adott a 6 fő esetén (még sokszor kevés is), ahhoz, hogy egy kicsit félre tudjanak ilyenkor vonulni, hogy megnyugodhassanak. A nagyobb létszámnál - változatlan csoportszoba méret mellett - ez nem lenne biztosított. Mindemellett sok esetben étkezési problémákkal is küzdenek és ez még inkább jellemző a középsúlyos és halmozottan sérült gyermekekre, ami sok esetben azt eredményezi, hogy egyenként kell őket etetni. Továbbá több időt szükséges hagyni az önállósági törekvésük gyakorlására is ahhoz, hogy fejlődést lehessen elérni náluk. A speciális csoportban a gondozási műveletek, illetve a napirendbe ágyazott fejlesztés biztosítása az egyéni szükségletek figyelembe vétele miatt, oly módon módosítja a csoport napirendjét, hogy kitolódik a gondozási tevékenységekre, főként az étkezésekre szánt idő, ami 6 fő esetében is jelentős. Emiatt a kisgyermeknevelők a 3:1 arányú gyermeklétszám esetében is jelentős fizikai és pszichikai megterhelésnek vannak kitéve.

Speciális csoportba 6 éves korukig járhatnak a gyermekek. A szülők jellemzően élnek azzal a lehetőséggel, hogy a jogszabályban rögzített utolsó napot is kihasználva a bölcsődei ellátást választják az óvodai helyett. Mindenkit elriaszt a magas óvodai létszám, ahol személyi feltételek megléte ellenére a nyugodt gondozás és fejlesztés feltételei még sincsenek meg.

Munkavállalói szempontok:

A foglalkoztatott kisgyermeknevelők esetében éppen a fokozott megterhelés miatt a KJT-ben, illetve a végrehajtási rendeletében is szabályozottak alapján, a csoportban eltöltött munkaidő hat óra. Ezt a hat órát a bölcsődei nyitvatartási időre kell elosztani, a gyermekek bölcsődei tartózkodását, illetve az speciális bölcsőde csoport nyitvatartása függvényében. A hat órás munkaidő és a csúsztatott munkarend miatt, bárhogy is tervezzük a műszakbeosztásokat, minden esetben lesznek olyan időszakok, amelyekben a kisgyermeknevelőnek egyedül kell dolgoznia. Ha egyedül van a kisgyermeknevelő és pl. a fürdőszobában van egy gyermekkel, hogyan van a felügyelet biztosítva a szobában? Halmozottan súlyos gyermekeknél a különböző esetleges légzési nehézségek miatt, vagy éppen egy epilepsziás roham miatt, vagy csak egyéb a gyermekcsoportban normális körülmények között is előforduló probléma, konfliktus esetén mi történik? De szükséges megemlíteni, a levegőztetés, udvari játék megvalósíthatóságának nehezítettségét a speciális csoport esetében. Természetesen a kisgyermeknevelő fentiekben leírt nehézségei, a napirend megvalósítása során, az ellátott gyermekek megfelelő minőségű ellátására lesznek negatív kihatással.

Ezért a speciális csoportokat üzemeltető bölcsődékből már többször érkezett korábban az az igény, hogy szükséges lenne kezdeményezni a kisgyermeknevelői létszám növelését a jelenlegi 6 fős létszám esetében is. A tervezetben foglalt 9 főre emelt csoportlétszámhoz rendelt 1 plusz fő kisgyermeknevelő biztosítása nem ad annyi plusz segítséget, hogy kárpótolná a hátrányokat, már csak azért sem, mert nem lehet lefedni 3 kisgyermeknevelő esetében sem úgy a napot, hogy minden fontosabb gondozási műveletnél, eseménynél legalább 2 fő jelen legyen. Egy kisgyermeknevelővel pedig képtelenség ezt a feladatot 9 fő SNI gyermek esetében akár egy órára megfelelő minőségben ellátni.

További kérdésként merül fel, hogy mi történne azzal a kisgyermeknevelővel, aki pluszként felvételre kerül, amennyiben a későbbiekben már nem lenne a csoportban 9 SNI-s gyermek ellátására igény? Elveszítené az állását? Vagy teret kapna a Kjt. hatálya alatt – eltekintve pár speciális esettől – jogellenesen létesített és megengedhetetlen határozott idejű szerződések, illetve azok hosszabbításának alkalmazása?

Jogalkalmazói szempontok:

A rendelet normaszövegében jelzett 1 fő kisgyermeknevelő, nem köszön vissza az Nmr. 1. számú mellékletében a kötelező minimum létszámok esetében, ami félreértésre adhat okot a végrehajtás során. Ebből adódóan, egyrészt nem garantált a plusz létszám biztosítása sem, ami

a gyakorlatban azt eredményezi, hogy az NM rendelet 1. sz. mellékletében előírt 5 gyermekcsoport feletti 2 kisgyermeknevelőből az egyik a legtöbb esetben a bölcsődevezető helyettes, vagyis már csak 1 fő marad. Ha a bölcsődében van olyan csoport, ahol 12 fő 1-1.5 év körüli gyermek van, a plusz kisgyermeknevelőt az a csoport is igényelné.

További felvetések a sérült gyermekek ellátásával kapcsolatosan:

A kormányzat, 2012-től elvette a bölcsődéktől a korai fejlesztést, és elvette a fejlesztő szakembereket (konduktorokat, gyógypedagógusokat) is, de azért az nagyon hasznos számukra, hogy a súlyosan halmozottan fogyatékos gyermekek napközbeni ellátása és az integrációban is ellátható gyermekek gondozása megmaradt a bölcsődékben, amit most még – lehetőséget adva a fenntartóknak - 50 %-al meg lehet emelni. A tapasztalat azt mutatja, hogy ami lehetőségként megjelenik jogszabályban, azzal élnek is sok helyen, ld. gondozási díj megállapításának lehetősége! Jelen tervzet egyértelműen integráció ellenes, a speciális csoportok előtérbe kerülését preferálja, akkor amikor a gyermekek és a társadalom érdeke az integráció mellett van.

Egyébként nem értjük a csoportlétszám növelés felmerülésének okát, mert ha több ilyen helyre van szükség egy-egy településen/kerületben, akkor több bölcsőde is vállalhatná az SNI ellátást speciális csoport formájában. Már csak azért is jobban megéri az önkormányzatnak, mert a tervzetben egyértelműen le van írva, hogy nem kap rá plusz anyagi támogatást, viszont ha létesít speciális csoportot, akkor megkapja a kisgyermeknevelők és bölcsődei dajka után is az állami támogatást.

Sajnos ma Magyarországon, a 0-3 éves halmozottan, súlyosan halmozottan fogyatékos gyermekek teljes körében, sem az intézményes formában megvalósuló korai intervenció, sem a pedagógiai szakszolgálatok által biztosított gyógypedagógiai fejlesztés nem megfelelően biztosított. Ezért az ilyen gyermekeket nevelő szülők a munkaerőpiaci reintegrációja nem megoldott. Erre a problémára azonban, nem a speciális csoportok létszámemelési lehetőségének jogszabályba való rögzítése a megoldás. Persze értjük, hogy így még mindig olcsóbb, mint új férőhelyeket, bölcsődét létrehozni. De ne a gyerekek kárára tegyék már az önkormányzatok/fenntartók mindezt!

Megjegyezzük, hogy az Nmr. 46.§ (3) bekezdés b) pontjában megfogalmazottak értelmében hat ép gyermek mellett két SNI gyermek látható el, ami finanszírozási szempontból szintén nem az integráció irányába mutat. Ugyanis, ha az SNI gyermek 2-nek számít állami támogatás szempontjából, akkor is csak 10 gyermek után volt lehívható a normatíva és nem 12 főre. Ez a fenntartói szempontból - ugyancsak - nem gazdaságos. Szakmailag egy enyhén sérült, vagy a szeptember óta nevesített – korai fejlesztést igénylő, de nem sajátos nevelési igényű” gyermek kijelöléssel bíró – sni-ként kezelendő gyermekből 2 fő is integrálható lenne 8 ép gyermek mellé. Ebbe az irányba lehetne újra menni, ez szakmailag indokoltabb, arról már nem is beszélve, hogy így csoportonként 2 fő ép gyermekkel több lenne felvehető, ami a várakozó listák mellett nem mindegy.

Az SNI gyermekek, illetve a korai fejlesztést-gondozást igénylő gyermekek ellátásával kapcsolatban a megfelelő színvonalú szakmai munka ellátásához továbbra is fontosnak tartanánk a gyógypedagógusok ismételt alkalmazását a bölcsődében, mert a Szakszolgálat gyógypedagógusa nem jelent állandó jelenléte a bölcsődében, ami nem nyújt kellő segítséget sem a gyermeknek, sem a kisgyermeknevelőnek. Ha emelkedik az SNI gyermekek száma, akkor lehet, hogy ezt nem tudja megfelelően követni a Szakszolgálati jelenléte. Sajnos az is tapasztalat, hogy egyre inkább a csoportos fejlesztések felé mutat az irány, mert így több gyermek előírt óraszámát biztosítható egyetlen alkalommal. Úgy véljük, hogy nem jó irány, hogy az egyéni fejlesztések háttérbe szorulnak. Szükséges a szakember jelenléte a bölcsőde állományában, amit a 2018-as állami költségvetési támogatásnak is kéne preferálnia. Jelenleg nem hívható le támogatás a gyógypedagógusokra.

Összefoglalva a speciális csoportban a 9 fős SNI létszám (több speciális csoportban dolgozó kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, illetve egyesített bölcsődevezető szakmai véleményét is közvetítve) teljességgel elfogadhatatlan! Ezért kérjük a tervezet 1.§ törlését!

A fentiek mellett, a rendelet további részében meghatározott határidők kitolását – az ismert okok miatt - támogatjuk. Továbbá örömmel tapasztaltuk, hogy a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátásának különböző formáiban a tárgyi eszközök biztosítása egységesebb lett. A tervezet mellékleteihez tett további észrevételeket, javaslatokat jelen levelünk mellékletében, az eredeti szövegben korrektúrával jelöltük.

A fenti szakmai véleményben kifejtettek miatt határozottan kérjük, hogy a speciális csoportok létszámemelésének lehetősége ne legyen jogszabályban biztosított, illetve az előterjesztés kapcsán felvetett véleményünket és javaslatainkat figyelembe venni és a rendelet módosításánál beépíteni szíveskedjenek.

Budapest, 2018. február 02.

Tisztelettel:

Szűcs Viktória

Szűcs Viktória, BDDSZ elnök

Melléklet: rendelettervezet eredeti melléklete -javaslatok korrektúrával jelölve

Kapják:

1. Címzett
2. Novák Katalin EMMI család és ifjúságügyért felelős államtitkár
3. Kovácsné Bárány Ildikó EMMI
4. Irattár